

73. Yabancı dil dersinde sözcük bilgilerini ölçmek isteyen bir öğretmen, öğrencilerinden belirli bir konuda kompozisyon yazmalarını ister. Bu çalışmadan düşük not alan bir öğrenci "Sözcüklerin anlamlarını çok iyi biliyordum." diyerek notuna itiraz eder. Bunun üzerine öğretmen, "Ben sözcüklerin anlamını öğrenip öğrenmediğine yazdıklarına bakarak karar verebilirim." yanıtını verir.

Öğretmenin öğrencisine verdiği yanıt özellikle aşağıdakilerden hangisini doğrulamaktadır?

- A) Hatırlanamayan bir bilgi öğrenilmemiştir.
B) Davranışta gözlenen her değişme öğrenme olarak nitelendirilemez.
C) Öğrenme doğrudan gözlenemeyen, ancak davranıştan vardanabilen içsel bir süreçtir.
D) Başarılı olmak için çok çalışmak yetmez, etkili çalışmak gereklidir.
E) Performansta olumlu yönde değişme olması öğrenmenin gerçekleştiğini gösterir.

73. Öğrenme, yaşantı sonucu davranışta meydana gelen nispeten sürekli bir değişiklidir. Davranışçı yaklaşıma göre sadece organizmanın gözlenen davranışında bir değişiklik meydana geldiğinde öğrenmenin gerçekleştiği söylenebilir. Eğer davranışta bir değişiklik meydana gelmemişse, öğrenme de olmamış demektir.

Öğrenme potansiyel olarak davranıştaki değişmeye, performans ise bu potansiyelin davranışa dönüştürülmesini ifade eder. Biz öğrenmeyi sadece gözleyebildiğimiz davranışlarından anlayabiliriz. Performans yani kişinin gözlenen davranışları öğrenmenin kanıtıdır. Ancak tüm öğrenme ürünleri hemen performansla dönüştürülemeyebilir. Yani birey öğrendiğini hemen değil daha sonra karşılaştığı bir durumda da kullanabilir.

Sorunun paragrafı bizi davranışçı öğretime götürmektedir. Sebebi, sadece gözlemlenebilen davranışın ölçülüp, değerlendirilmesidir. Binnur Yeşilyaprak kitabında "Bilimsel yöntemlerle ölçülemeyeceğini ileri sürerek içsel yaşantıları toptan reddeder" demektedir. Bize verilen cevapta ise içsel süreçler dikkate alındığı için soru ve cevap arasında çelişki bulunmaktadır.

(Cevap C)

74. Okula yeni başlayan öğrencilerine okuma yazmayı öğretmek isteyen bir anaokulu öğretmeni bunda başarılı olamaz. Ancak bu öğretmen, aynı grupta bir yıl sonra yapılan çalışmalarda öğrencilerin büyük bir bölümünün okuma ve yazmayı öğrenebildiklerine tanık olur.

Yukarıda verilen örnekte hareketle varılabilecek en uygun sonuç aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Anaokulu öğretmeni öğrencilerin dikkatini çekmede başarılı olamamıştır.
B) Davranışın ortaya çıkması için belli bir olgunluk düzeyine ulaşmak gerekir.
C) Bireyin kapasitesinin üstünde davranışlara zorlanması, başarısını düşürür.
D) Yeterince büyümeden yapılan çalışmalar çocuğu yorar.
E) Büyüme, olgunlaşma sonucunu doğurur.

74. Davranışların öğrenilebilmesi için organizmanın belli bir olgunluğa, gelişmişlik düzeyine ulaşmış olması gerekir. Olgunlaşma yaş açısından ve zekâ açısından ele alınabilir.

Yaş: İyi bir öğrenmenin olabilmesi için organizmanın o davranışı öğrenebilmek için gerekli yaşa gelmiş olması gerekir. Soruda da anaokulunda okuma-yazmayı öğrenemeyen çocukların bir yıl sonra büyük bir bölümün bu becerilere sahip olması yaş olarak olgunlaşmalarını gösterir.

Zekâ: Bazı kişiler yaş olarak olgunlaşmış olsalar bile öğrenemeyebilirler. Çünkü zihinsel açıdan yeterli olgunluğa ulaşmamış olabilirler.

(Cevap B)

75. **Aşağıdakilerden hangisi bilişsel öğrenme yaklaşımının temel sayıltılarından birisi değildir?**

- A) Öğrenme sürecine aktif olarak katılım zorunludur, öğrenme kendiliğinden ortaya çıkmaz.
B) Ön bilgiler ve bilişsel beceriler öğrenmeyi etkiler.
C) Birey, maruz kaldığı uyarıcılara kendisi anlam verir ve yorumlar.
D) Anlamlandırma ve yorumlama süreci öğrenmeyi etkiler.
E) Öğrenmenin ortaya çıkması için pekiştirici gereklidir.

75. Bilişsel yaklaşıma göre öğrenme mekanik bir olay değildir. Öğrenme, algılama ve anlama süreçlerinden sonra ortaya çıkmaktadır. Klasik ve edimsel koşullanmada öğrenmenin en temel unsuru pekiştirme değildir. Zihinsel öğrenme pekiştirme olmadan da ortaya çıkabilir. Pekiştirimin açık bir biçimde kullanılmadığı ve ağırlık noktası bilgiyi depolama ve işlemenin oluşturduğu öğrenme sürecine bilişsel (zihinsel) öğrenme denilmektedir.

(Cevap E)

76. Bir öğretmen, uyguladığı ilk sınavın sonuçlarını, öğrencilere yaptıkları hataları da göstererek açıkladığında, öğrencilerin ikinci sınavdaki başarılarının arttığını gözlemlemiştir.

Öğretmenin öğrencilerine sınav sonuçlarını yaptıkları hatalarla birlikte açıklaması aşağıdakilerden hangisinin uygulanmasına örnek olabilir?

- A) Kavramsal basamaklar dizini
- B) Aralıklı ya da toplu öğrenme
- C) Programlanmış öğrenme
- D) Olumlu aktarma
- E) Olumlu pekiştirme

76. Öğretmen sınav sonuçlarının hatalarını öğrencilere göstererek açıkladığında, öğrencilere sınavla ilgili dönüt vermiştir. Dönütün kullanıldığı öğretim yaklaşımı programlı öğretimdir. Programlı öğretim Skinner'in ortaya koyduğu bireyselleştirilmiş yöntemlerden biridir. Bir kitap, araç veya bilgisayarla etkileşime giren birey, kendi hızında ilerlemektedir. Son zamanlarda okullarda da yaygın olan bu öğretimin ilkeleri;

- Küçük adımlar ilkesi
- Etkin Katılım ilkesi
- Bireysel hız
- Anında dönüt düzeltme
- Başarı

(Cevap C)

77. Bir hafta sonra gireceği sınava hazırlanan öğrencisine "Her gün yarım saatini ayırıp çalışman sınavdan bir gün önce 15 saat çalışmandan daha yararlı olur." biçiminde öneride bulunan bir öğretmen, öğrenmeyle ilgili aşağıdaki etkenlerden hangisine vurgu yapmaktadır?

- A) Aralıklı ya da toplu öğrenme
- B) Parçalara bölerek ya da bütün hâlinde öğrenme
- C) Öncelik etkisi
- D) Genel uyarılmışlık durumu
- E) Tekrar

77. Belli bir programa uyarak düzenli aralıklarla ders çalışmaya aralıklı, sıkışık ve yoğun olarak düzensiz çalışmaya toplu çalışma denilmektedir. Her gün yarım saat çalışılması aralıklı öğrenmeye örnekken, sınavdan bir gün önce 15 saat çalışılması toplu öğrenmeye örnektir.

Eğer ki çalışılacak konu motor bir beceriye aitse (daktilo yazmak) veya bir senaryo ezberlemek gibi sözel ise aralıklı çalışma tavsiye edilmektedir. Bunun yanı sıra düşünmeyi, problem çözmeyi gerektiren durumlarda toplu çalışma yararlıdır. Çünkü, kişi böyle durumlarda çözümü bulana kadar konu üzerine yoğunlaşır.

(Cevap A)

78. Yeni yılın ilk günlerinde tarih atarken, bir önceki yılın tarihinin yazılması sık karşılaşılan bir hatadır.

Bu hata aşağıdakilerden hangisinin sonucudur?

- A) Tepki genellemesi
- B) Sonralık etkisi
- C) Geriye doğru ket vurma
- D) Alışma
- E) İleriye doğru ket vurma

78. Öğrenmenin meydana gelmesinden önce ya da sonra öğrenilen bazı bilgiler, o sıradaki öğrenmenin niteliğini düşünerek bilginin unutulmasına yani geri getirilememesine neden olmaktadır. Karışma, bilginin diğer bilgilerle karıştırılması ya da farklı bilginin yanına itilmesiyle meydana gelmektedir. Bu durum iki şekilde olabilmektedir.

Geriyeye Ket Vurma; yeni öğrenilen bilgi, daha önce öğrenilmiş eski bilgiyle bazı bakımlardan karıştırılarak eski bilgiyi bozmaktır. Yeni okuma yazma öğrenen birey önce "b" harfini öğrenir. Daha sonra "d" harfini öğrendiğinde "b" harfini unutarak geriyeye ket vurmaya meydana getirecektir. İleriye Ket Vurma, önce öğrenilen bilgi, sonra öğrenilen bilgiyi engellemekte, öğrenmeyi ve geri getirmeyi zorlaştırmaktadır. Yeni yılın tarihini atarken bir önceki yılın tarihinin yazılmasıyla ileriye doğru ket vurma gerçekleşmektedir.

(Cevap E)

79. Seda Hanım yeni taşındığı evde mutfağının uygun olmaması nedeniyle, sağa doğru açılan buzdolabı kapağını sola doğru açılacak şekilde değiştirmiştir. Ancak kapağı açması gerektiğinde, uzun bir süre dolap kapağını önce sağa doğru açmaya çalışmıştır.

Seda Hanım'ın uzun süre dolabın kapağını sağa doğru açmaya çalışmasını en iyi açıklayan kavram aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Sönme B) Ket vurma
C) Öğrenilmiş çaresizlik D) Olumsuz aktarma
E) Öncelik etkisi

79. Önceden öğrenilen bilgiler, daha önceki yaşantılar, yeni öğrenmeleri bozuyor, onların öğrenilmesini engelliyorsa olumsuz aktarma söz konusudur. Daha önceden buzdolabının kapısının sağa doğru açılmasına alışan Seda Hanım, kapının sola doğru açılmasına kendini uyduramamıştır. Daha önceden öğrendiği gibi sağa doğru kapıyı açma davranışı sola doğru kapıyı açma davranışına olumsuz olarak aktarılmıştır.

(Cevap D)

80. Bir sınıfa gözlem yapmaya gelen okul müdürü, dersini masada oturarak anlatan öğretmeni "Masa öğretmenlerin oturması için değil, kitap, defter ve malzemelerin konması içindir." diyerek eleştirmiştir.

Müdürün sözleri, yaratıcı düşünce önündeki engellerden hangisine örnek oluşturur?

- A) Kültürel engeller B) Duygusal etkenler
C) Güdülenme D) Alışkanlıklar
E) İşleve takılma

80. Yaratıcılık, eleştirel bakmak, yeni önermelerde bulunmaktır. Daha önce aralarda ilişki kurulmamış nesnelere ya da düşünceler arasında ilişki kurulmasıdır. Alışılmışın, bilinenin dışında, farklı yeni, özgün olmak, problemi görme, farklı çözüm yollarına giderek yeni sonuçlar çıkartmaktır. Yaratıcı düşünceyi engelleyen bazı hususlar vardır:

Duygusal Etkenler: Utangaçlık, aptal yerine koyulma korkusu, yanlış yapma korkusu, belirsizliklere karşı hoşgörü yetersizliği ve aşırı özeleştirme bu gruba girer.

Kültürel Engeller: Toplumsal değerler bir kültürden diğerine değişmektedir. Bazıları yaratıcılığı desteklediği gibi bazıları engellemektedir. Oyunun sadece çocuklar için olduğunun düşünülmesi kültürel engelle örnek olabilir.

Algılama Engelleri: Adetler, problemin önemli olan öğelerini tanımada başarısızlığa yol açabilir.

Alışkanlıklar: Çoğumuzun olgun birey olarak daha az yaratıcı davranmamızın nedeni alışkanlıklarımızın kurbanı olmamızdır. Eğitim ve yaşantılarımızın sonucu düşüncemizi katılaştıran alışkanlıklar geliştirmektir. Bu da sorunlara hayali ve yaratıcı olarak yaklaşmamızı engeller.

Geçmiş Yaşantı: Yeni sorunların çözümüne ipucu aramak için hayal gücümüzü serbest bırakarak geçmiş yaşantıların sınırı içinde düşüncelerimizi sınırlayan alışkanlıkları söküp atmak gerekir.

Kendine Güvensizlik: Kendine güvenmeme, fikirlerin işe yaramayacağını düşünmek yaratıcılığı önemli ölçüde etkiler.

İşleve Takılma: Nesnelere, belli işlevlerinin dışında kullanılmamaktır. Bizim paragrafımız da bu engelden bahsedilmiştir. Müdür "masanın üzerine sadece defter, kitap ve malzemeler konulabilir" diyerek, masanın işlevine takılmıştır. Bunun dışındaki hareketler kesinlikle kabul edilmemektedir.

Bunlar dışında mükemmeliyetçilik, hata yapma ve eleştirilme korkusu, toplumsal değer ve dengeler değişmeye direnç, bürokratik yaklaşımlar vb. yaratıcı düşünceye engeldir.

(Cevap E)

81. Okula yeni başlayan öğrencilerine çalışma alışkanlığı kazandırmak isteyen bir sınıf öğretmeni verdiği ödevleri yapan öğrencileri çikolatayla ödüllendirmekte, yapmayanları ise teneffüste dışarı çıkarmayarak cezalandırmaktadır.

Öğretmenin öğrencilerine ders çalışma alışkanlığı kazandırmak için izlediği yol Thorndike'in hangi ilkesiyle uyusmamaktadır?

- A) Tekrar yasası
- B) Etki yasası
- C) Tepki analogisi
- D) Hazırbulunuşluk yasası
- E) Öğrenmede küçük adımlar ilkesi

81. Etki Kanunu: uyarıcıya karşı yapılan tepki, haz verici bir durum yaratırsa, uyarıcı ve tepki arasındaki bağıın gücünü artırmaktadır. Ancak, tepki tatmin edici bir sonuç yaratmazsa, yani cezalandırılırsa bağıın gücüne hiçbir katkısı olmamaktadır. Yani pekiştirilen tepkinin gücü artmakta, cezalandırılan tepkinin gücü ise azalmaktadır. Burada öğretmen ödev yapanları çikolata ile ödüllendirerek davranışı pekiştirmiş, teneffüse çıkmalarını engelleyerek de cezalandırmıştır. Bu şekilde de ödev yapma davranışını biçimlendirmiştir.

(Cevap B)

82. **Matematik ödevini yapmamak için bahaneler öne süren kızına; "Ödevini bitir de birlikte gezmeye çıkalım." diyen bir annenin bu yaklaşımı aşağıdakilerden hangisine örnek olabilir?**

- A) Premack ilkesi
- B) Tepki analogisi
- C) Kademeli yaklaşma
- D) Dolaylı pekiştirme
- E) Olumlu pekiştirme

82. Premack ya da Büyükanne kuralı olarak bilinen ilke, organizmanın istemeyerek ve daha az sıklıkla gösterdiği davranışların sıklığının artırılması için, organizmanın çok severek, isteyerek ve daha sık gösterdiği davranışların pekiştirilerek kullanılmasıdır. Burada istemeyerek yapılan ödevini bitirme davranışının sıklığının artırılması için severek yapılan gezmeye çıkma davranışı bir pekiştirilerek kullanılmıştır.

(Cevap A)

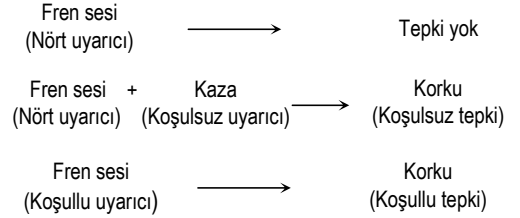
83. Ali, araba kullanan babasını izlerken acı bir fren sesi duymuş ardından arabaları öndeki araca çarpmıştır. Bu olaydan sonra Ali ne zaman bir fren sesi duysa korku tepkisi vermeye başlamıştır.

Ali'nin fren sesi duyunca korku tepkisi vermeye başlaması aşağıdakilerden hangisinin sonucudur?

- A) Fren sesi ve kaza bitişikliği nedeniyle tepkisel koşullama
- B) Sonraki tekrarlarında fren sesini duyması nedeniyle edimsel koşullama
- C) Babasını o anda gözlediği için model alma yoluyla öğrenme
- D) Babasını izlemekle meşgul olsa da, kaza yapıldığı anda arabanın içinde olduğu için gizil öğrenme
- E) Kaza olayına tanık olduğu için gözlem yoluyla öğrenme

83. Klasik koşullanma başlangıçta nötr olan ve tepki verilmeyen uyarıcının geçirilen yaşantılar sonucunda koşullu uyarıcı haline gelmesi ve tepki verilmeye başlanması bir süreçtir.

Klasik koşullanma, et-salya ilişkisi üzerine kurulmuştur. Soruda verilen paragraf ise, fren sesi ve korku tepkisi üzerinde durulmuştur. Sistemimize edersek;

Görüldüğü gibi fren sesi ve kaza bitişikliği nedeniyle klasik koşullanma gerçekleşmiştir.

(Cevap A)

84. Akşama doğru midesi bulanana Esra, öğle yemeğindeki mayonezden zehirlendiğini düşünmüş ve bu olaydan sonra uzun süre mayonez yememiştir.

Esra'nın uzun süre mayonez yememesi aşağıdakilerden hangisiyle açıklanabilir?

- A) İkinci derece koşullama (üst düzey)
- B) Batıl davranış
- C) Ayırt etme
- D) Koşulsuz tepki
- E) Olumsuz tat koşullaması (Garcia etkisi)

88. Çocuklarına zarar vermemek için sadece mutfakta sigara içmeye başlayan Ali Bey, bir süre sonra su içmek için bile mutfığa gitse bir sigara yaktığını fark etmiştir.

Bu örnekte mutfak Ali Bey için aşağıdakilerden hangisinin işlevini görmektedir?

- A) Ayırt edici uyarıcı B) İtici uyarıcı
C) Olumlu pekiştireç D) Koşulsuz uyarıcı
E) Dolaylı pekiştireç

88. Ayırtma, birbiriyle yakınlıkları olsa bile uyarıcılar arasındaki farkı anlayabilmektir. Çocuklarına zarar vermek istemeyen baba evin tüm yerlerinden hariç olarak mutfığı ayrı bir yer olarak görmektedir ve mutfak ayırtedici uyarıcı görevini üstlenmektedir. Babanın sadece mutfakta sigara içmesine nazaran mutfak ayırtedici uyarıcıdır.

(Cevap A)

89. Bir deneyde şempanzeye tavanda bulunan kırmızı ışık yandığında bir düğmeye bastığı takdirde bir kart elde edebileceği ve bu kartı muzla değiştirebileceği öğretilmiştir.

Bu deneyde kart şempanze için aşağıdakilerden hangisinin işlevini görmektedir?

- A) Ayırt edici uyarıcı B) İkincil pekiştireç
C) İçsel pekiştireç D) Pekiştirici uyarıcı
E) Nötr uyarıcı

89. Birincil pekiştireçler, insanların fiziksel ihtiyaçlarını karşılayanlardır. Yiyecek, su, kendine güveni hissetmek, yakınlık duygusu birincil pekiştireçlerdir. İkincil pekiştireçler ise birincil pekiştireçlerle birlikte ortaya çıkan pekiştireçlerdir, bu nedenle "koşullu pekiştireç" de denilebilir. Para çocuk için değerli değildir; ancak birincil pekiştireç olan çikolataya parayla ulaşabilir. Bu örnekte kart şempanze için hiçbirşey ifade etmezken, kartla birlikte birincil pekiştireç olan muza ulaşmıştır. Böylece kart ikincil pekiştireç yerine geçmiştir.

(Cevap B)

90. Bir teknik direktörün başarıyı artırmak amacıyla, en iyi performans gösteren sporcusuna her ayın sonunda bir spor malzemesi hediye etmesi aşağıdakilerden hangisine örnek olabilir?

- A) Dolaylı pekiştirme B) Koşullu anlaşma
C) Premack ilkesi D) Birincil pekiştireç
E) Olumlu pekiştirme

90. Olumlu pekiştirme, ortama hoş olan bir uyarıcının eklenmesidir. Ödül verme olarak düşünülebilir. Davranışın tekrar edilme olasılığını artırır. Bir teknik direktör başarıyı artırmak için, en iyi performans gösteren sporcusuna her ayın sonunda olumlu pekiştireç vermiştir. Böylece olumlu pekiştirme ile başarı düzeyini artırmıştır.

(Cevap E)

91. Sokakta oynarken, arkadaşları isteklerini yerine getirmeyince hemen gidip onları abisine şikâyet eden Bahar, okula başladığında da, tartıştığı arkadaşlarını, koşarak öğretmenine şikâyet etmiştir. Ancak, öğretmeni abisi gibi, arkadaşlarına kızmamıştır. Bahar, başlangıçta her tartıştığında arkadaşlarını öğretmene şikâyet etmesine karşın, bir süre sonra benzer durumlarda artık hiç kimseyi şikâyet etmemeye başlamıştır.

Bahar'ın arkadaşlarını şikâyet etmekten vazgeçmesi aşağıdakilerden hangisinin sonucudur?

- A) Karşıt tepki oluşturma
B) Sönme
C) Karşıt koşullama
D) Sistemik duyarsızlaştırma
E) Alışma

91. Sönme; istenmeyen bir davranışın, davranışı pekiştiren uyarıcıların (pekiştireçlerin) ortamdaki kaldırılması suretiyle sıklığının azalması ve nihayet ortadan kalkmasıdır. Bir davranışın sönme sürecine bırakılması davranışın görmezden gelinmesi, yani pekiştirilmemesi demektir. Başlangıçta davranışta bir artış gözlenirse de bir müddet sonra davranış tamamen ortan kalkacaktır. Soruda verilenlere göre Bahar, arkadaşlarını abisine şikâyet etme davranışını öğretmene de göstermiş ancak öğretmen bu davranışı hiçbir zaman pekiştirmediği için davranış sönüştür.

(Cevap B)

92. Öğrencisinin sorduğu matematik problemini o anda çözemeyen bir öğretmenin, evine giderken çözümünü birden bire bulması aşağıdakilerden hangisine örnektir?

- A) Kural öğrenme
B) Örtük öğrenme
C) Kademeli yaklaşma
D) Kavrayarak öğrenme
E) Deneme - yanılma yoluyla öğrenme

92. Gestalt psikolojisinin önde gelen deneyicilerden biri olan Köhler, şempanzelerle yaptığı deneyler sonucunda Kavrayarak Öğrenme (İçgörüsül öğrenme) Kuramını açıklamıştır. İçgörüsül öğrenme, temel olarak ilişkilerin fark edilmesi ile gerçekleşmektedir. Organizma bir problemle karşı karşıya kaldığında, problemin çözümüyle ilgili ilişkileri fark ederek çözümü aniden bulmakta ve içgörüsül öğrenme gerçekleşmektedir. Bu öğrenmenin en önemli özelliği çözümün aniden belirmesi, zihinsel ilişkilendirmenin ve bulunan çözümün transferinin kolay olmasıdır. Soruda da matematik öğretmenin de problemin çözümünü birden bire bulması kavrayarak öğrenmenin olduğunu gösterir.

(Cevap D)

93. Bir futbolcunun gol attığı bir maçta taktığı kolyeyi, daha sonraki maçlarda da mutlaka takması ve kolyeyi takmadan maça çıkmak istememesi aşağıdaki kavramlardan hangisiyle en iyi açıklanabilir?

- A) Batıl davranış
- B) Koşullu tepki
- C) Genelleme
- D) Öğrenmenin aktarılması
- E) Alışma

93. Batıl davranışlar, davranış ile çevresel olay arasındaki izlerlik ilişkisinin bir sonucudur ve davranışın tesadüfen pekiştirilmesi sonucu ortaya çıkar. Organizma bir davranış yaptığı sırada, o davranışla ilgisi olmamasına rağmen bir pekiştirici alırsa, almış olduğu bu pekiştirici davranışla ilgilendirir ve o davranışı yapma eğilimi gösterir. Batıl davranışlar daha çok edimsel koşullanma ilkeleriyle ilişkilidir. Burada futbolcu bir kolye takmıştır ve o maçta gol atmıştır. Davranışın sonucu pekiştirildiği için davranışın görülme sıklığı artacaktır. Bundan sonraki maçlarda da kolye takması batıl davranış örneğidir.

(Cevap A)

94. Aşırı kilolu bir genç, diyetisyeniyle bir anlaşma yapmıştır. Bu anlaşmaya göre belirli bir kaloriyi aşmayacak biçimde yemek yediği her öğün için bir yıldız kazanacak altı yıldız topladığında ise bir güneş elde edecektir. Dört güneş topladığı zaman kendisine sevdiği bir sanatçının konseri için bilet verilecektir.

Gencin belirli kaloride yemek yemesini sağlamak için diyetisyenin kullandığı teknik aşağıdakilerden hangisine örnek olabilir?

- A) Kademeli yaklaşma
- B) Değişken aralıklı pekiştirme
- C) Şekillendirme
- D) Değişken oranlı pekiştirme
- E) Simgesel ödülle pekiştirme

94. Simgesel ödülle pekiştirme; uygun bir davranıştan sonra bireye, maddi bir değer sağlamayan, ancak alındığında beraberinde başka pekiştiricilerin gelmesine neden olan ya da bir değer taşımayan nesnelere neden olan ya da bir değer taşımayan nesnelere. Aşırı kilolu gencin kaloriyi aşmayacak biçimde yemek yediği her öğün için aldığı yıldızlar, genç için maddi bir değer taşımamaktadır. Ancak altı yıldızla bir güneş ve sonunda dört güneşe eşit olan konser bileti, kişinin değer verdiği bir ödüle ulaşmasına denk gelmiştir. Böylece simgesel ödülle pekiştirme durumu gerçekleşmiştir.

(Cevap E)

95. Önceki yıl gelişim ve öğrenme psikolojisi derslerinde başarısız olan ve bu yıl aynı derslerin iki ara sınavından da kötü not alan bir öğrenci, ne kadar çalışırsa çalışsın bu derslerde başarılı olamayacağını düşünerek genel sınava çalışmaktan vazgeçmiştir.

Öğrencinin genel sınava hazırlanmaktan vazgeçmesini en iyi açıklayan kavram aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Genelleme
- B) Batıl davranış
- C) Öğrenilmiş çaresizlik
- D) Kendini gerçekleştiren kehanet
- E) Olumsuz aktarma

95. Öğrenilmiş çaresizlik, organizmanın var olan olumsuz durumu ve başarısızlığı kabullenip artık bu davranışta bulunmamasıdır. Ben yapamam diyen birinin bu durumu kabullenmesidir.

Seligman bazı klasik koşullanma deneylerini analiz etmiş ve klasik koşullanma deneylerinde organizmanın çaresiz olduğunu ve çaresizliğini öğrendiğini ileri sürmüştür. Seligman ve Maier yaptıkları deneylerinde köpeklere elektrik şoku vermiş ve köpeklerin ne yaparsa yapsınlar şoktan kurtulmamalarını sağlamışlardır. Bu durumda köpeklerin çaresizliği öğrendiklerini ve bunu da tüm istenmeyen durumlara genellediklerini gözlemlemişlerdir.

Önceki yıl gelişim ve öğrenme psikolojisi derslerinde başarısız olan ve bu yıl aynı derslerin iki ara sınavında da kötü not alan bir öğrenci, ne kadar çalışırsa çalışsın bu derslerde başarılı olmayacağını düşünerek genel sınava çalışmaktan vazgeçmesi öğrenilmiş çaresizliktir. Eğer ki bu düşünceden sonra tekrar deneyip başarısız olsaydı durum bu kez kendini gerçekleştiren kehanet olacaktı.

(Cevap C)

96. Babası tarafından sık sık cezalandırılan bir çocuğun bir süre sonra sadece babasından değil, yanına yaklaşan tüm erkeklerden korkması öğrenmeyle ilgili aşağıdaki kavramlardan hangisiyle açıklanabilir?

- A) Olumsuz aktarma
B) İkinci derece koşullama (üst düzey)
C) İleriye doğru ket vurma
D) Genelleme
E) İtici uyarıcı

96. Babası tarafından sık sık cezalandırılan bir çocuğun bir süre sonra sadece babasından değil yanına yaklaşan tüm erkeklerden korkması genelleme ile açıklanır. Genelleme; organizmanın bir davranışını ortamda belli uyarıcılar varken pekiştirilmesi sadece o davranışın sıklığını artırmakla kalmaz, pekiştirmenin yapıldığı ortamda var olan diğer uyarıcılara da benzer davranışı gösterme eğilimini artırır.

(Cevap D)

97. Tüm uyarılarına rağmen salonda koşarak oyun oynamaya devam eden oğlunu 15 dakika süreyle banyoya kapatan bir babanın uyguladığı davranış kontrol tekniği aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Ara verme (time out)
B) Olumsuz pekiştirme
C) Şekillendirme
D) I. tip ceza
E) Kademeli yaklaşma

97. Ara verme; istenmeyen bir davranış ortaya çıktığında bireyi, pekiştireç içeren ortamdan uzaklaştırmayı kapsar. Bu teknik hem ana - babalar tarafından çocuk eğitiminde kullanılabilir hem de öğretmenler tarafından sınıf yönetiminde ve öğrenci davranışlarının kontrol altına alınmasında kullanılabilir. Anne çocuğunu 15 dakika banyoya kapatarak istenmeyen davranışa neden olan uyarıcılardan uzaklaştırmıştır.

(Cevap A)

98. Bir teknik direktör maçlarda sürekli olarak hakeme itiraz ettiği için oyundan atılarak takımı güç durumda bırakan bir oyuncusunun bu davranışını her seferinde onu cezalandırarak engellemeye çalışmış ve oyuncu artık hakeme itiraz etmez olmuştur. Ancak, sezon sona erip oyuncuların tamamen dinlenerek geçirdikleri tatil dönemi bittikten sonraki ilk maçta bu oyuncu tekrar hakeme itiraz ettiği için oyundan atılmıştır.

Oyuncunun tatil dönüşü ilk maçta hakeme itiraz etmesi, aşağıdaki kavramlardan hangisiyle en iyi açıklanabilir?

- A) Kendiliğinden geri gelme
B) Tepki genellemesi
C) Karşıt tepki oluşturma
D) Duyarsızlaştırma
E) Unutma

98. Oyuncunun hakeme itiraz (yani istenmeyen davranış) davranışı teknik direktör tarafından cezalandırılıp ortadan kaldırılmıştır. Ancak sezon arasından sonra oyuncunun bu istenmeyen davranışı tekrarlanması süreci kendiliğinden geri gelme ile açıklanır. Gerek klasik koşullanmada gerekse edimsel koşullanmada sönen davranışın zaman zaman tekrar ortaya çıkmasına "kendiliğinden geri gelme" denir. Kendiliğinden geri gelmeden söz edebilmek için sönenin gerçekleşmiş olması gerekir.

(Cevap A)

YEDİKLİM YAYINCILIK

YEDİKLİM YAYINCILIK

YEDİKLİM YAYINCILIK

